

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 159 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 159 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,604 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 1,763 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 44) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 138 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 321 คน รวม 459 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 42 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำหนังสือถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามจากโรงเรียนด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดของการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจำนวน 459 ฉบับ ได้รับคืนมาและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 459 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นได้จัดหมวดหมู่แบบสอบถามตามตัวแปร คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ขนาดของโรงเรียน ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 459 คน ที่มีต่อระดับพฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีต่อระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการการใช้การทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ F-test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 69.90 เป็นผู้บริหาร ร้อยละ 30.10 เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 43.80 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.60 และโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 19.60

2. ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2

โรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู
ในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรม
คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ ด้านพฤติกรรม
คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ สอนเต็มเวลาไม่เบียดบังเวลาของนักเรียนไปหาผลประโยชน์ส่วนตน สั่งสอนนักเรียนโดย
ไม่ปิดบังอำพราง อบรมสั่งสอนความประพฤติอันดีงามแก่นักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับ
สุดท้าย คือ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ มีวินัยและประพฤติตนตามจรรยาบรรณครู ตลอดจนการรับผิดชอบต่อการกระทำของ
ตนเอง แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ หลีกเลียงและไม่วุ่นวายมั่ว
ทุกอย่าง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ มีความศรัทธาในอาชีพครู มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ รักษาชื่อเสียงและเกียรติของครู
อยู่เสมอ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ เผยแพร่ผลสำเร็จของตนเองเพื่อแสดงว่าเป็นครู
อย่างภาคภูมิใจ

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
คือ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับชน
ทุกชั้นตามโอกาสและสถานที่ รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ประพฤติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีด้านศีลธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ รับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของคนอื่น

3. การเปรียบเทียบระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2

3.1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3.2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า พฤติกรรมของครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองด้าน คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ส่วนอีกสองด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่า การมีความศรัทธาต่อวิชาชีพ ย่อมทำให้ทำงานได้อย่างมีความสุขและมุ่งมั่น ซึ่งจะส่งผลให้อาชีพนั้น ๆ เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง ดังนั้นครูย่อมรักและศรัทธาในอาชีพ นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540 ข : 1-20) ยังได้กำหนดไว้ในจรรยาบรรณครูข้อที่ 7 ว่า ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมพร สอนสนาม (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม-จริยธรรมของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ข้าราชการครูโดยรวมประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูอยู่ในระดับมาก

1.1 เมื่ออภิปรายผลตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู ที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณสมบัติ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม รวมทั้งการมีคุณธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ครูที่ขาดคุณธรรมนั้น นอกจากจะไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้ประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดีแล้ว ยังอาจไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ขาดความศรัทธาในตัวครูและความด้อยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิยม ไม้โสภา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการครองตน ครองคน และครองงานตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุเนตร ทองคำ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า มีพฤติกรรมคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอนมีระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูผู้สอนตระหนักในหน้าที่และบทบาทของตนที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตามตามระเบียบปฏิบัติและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และตระหนักดีว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย การประพฤติปฏิบัติตนของครูจึงถูกจับตามอง ดังนั้นครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูอยู่ในระดับมากในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลำควน สิริชานันท์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนในสังกัด อัครมณฑลท่าแร่ -หนองแสง พบว่า มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 เมื่ออภิปรายผลตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ต่างมีระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวม อยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกขนาด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู เนื่องจากครูในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ตระหนักดีว่า ครูนั้นจำเป็นต้องมีคุณธรรม ต้องรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม โดยน้อมนำเอาหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจ เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนของครูเป็นไปอย่างน่าเคารพยกย่อง ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พยุง สารทอง (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีพฤติกรรมคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

1.3 อภิปรายผลเป็นรายด้าน พบว่า

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สอนเต็มเวลาไม่เบียดบังเวลาของนักเรียนไปหาผลประโยชน์ส่วนตน สั่งสอนนักเรียนโดยไม่ปิดบังอำพราง อบรมสั่งสอนความประพฤติอันดีงามแก่นักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 นั้น ส่วนใหญ่จะสอนประจำชั้น จึงทำให้ครูต้องอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา นอกจากนี้โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 เป็นโรงเรียนในชนบทเป็นส่วนใหญ่ ครูมักมีอาชีพเดียวคือการเป็นครู ไม่มีอาชีพเสริมมากนัก จึงทำให้มีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูยังยึดถือหลักการสอนแบบเดิมอยู่ นั่นคือ ยึดตัวครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จึงทำให้ครูยังไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีวินัยและประพฤติตนตามจรรยาบรรณครู ตลอดจนการรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ หลีกเลียงและไม่มั่วสุมอบายมุข ทุกอย่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การตระหนักถึงความเป็นครูที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งหมายถึง การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอของครูที่ศิษย์สามารถสังเกต รับรู้ได้เอง และเป็นการแสดงที่เป็นไปตามมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูงตามค่านิยม คุณธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม (สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2540 ข : 1-20) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ต้องคลุกคลีกับนักเรียนที่ทั้งหมดเป็นเด็ก จึงมีบ้างที่อาจทำให้ครูหงุดหงิดกับพฤติกรรมคือวัน และชุกชนของเด็ก

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีความศรัทธาในอาชีพครู มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ รักษาชื่อเสียงและเกียรติของครูอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูตระหนักดีว่า การพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ การทำตนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่ม สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ เผยแพร่ผลสำเร็จของตนเอง เพื่อแสดงว่าเป็นครูอย่างภาคภูมิใจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูยังขาดการส่งเสริม กระตุ้นให้สร้างผลงานที่มาจากการจัดกิจกรรมการสอนอย่างจริงจัง ทำให้ครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 ยังมีผลงานวิชาการที่เผยแพร่ต่อสาธารณะยังมีอยู่น้อย

ระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับชนทุกชั้นตามโอกาสและสถานที่ รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านศีลธรรม ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก ครูถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญของชุมชน เป็นผู้นำชุมชนในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนักดีว่า การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ชุมชนตามโอกาสและความเหมาะสม ถือเป็น

หน้าที่อย่างหนึ่งของครู เพราะครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 เป็นโรงเรียนในชนบท ที่ให้ความยกย่อง นับถือครู ว่าเป็นผู้มีความสำคัญในสังคม ดังนั้น ครูจึงมีความตระหนักในการพัฒนาคนให้มีภูมิปัญญา รู้จักเลือกวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาไทย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ รับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของคนอื่น อาจเนื่องมาจาก การที่ครูเป็นผู้มีความรู้มากกว่าบุคลากรอื่นในชุมชน ดังนั้น อาจยึดมั่นถือมั่นในความคิดของตนเองมากกว่าผู้อื่นอยู่บ้าง

2. เมื่ออภิปรายผลการเปรียบเทียบระดับปฏิบัติพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 พบว่า

2.1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นผู้ใกล้ชิดซึ่งกันและกัน ในมุมมองบางอย่างอาจมีความแตกต่างกัน เนื่องจากบุคลากรทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพและภาระงานต่างกัน จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบออกมาแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิยม ไผ่โสภา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการรองตน รองคน และรองงานตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า พฤติกรรมการรองตน รองคน รองงาน ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพร สอนสนาม

2.2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สองด้าน คือ ด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อศิษย์ และด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่ออาชีพ ส่วนอีกสองด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน อาจมีบริบทและปัจจัยอื่นที่แตกต่างกัน จึงทำให้ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมคุณธรรม-จริยธรรมของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครู อาจารย์ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมด้าน คุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความ คิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่มี ประเด็นด้านพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมต่อสังคม ที่มีลำดับค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น โดยควรกำหนดแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความ คิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ การเป็นผู้มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟัง ความคิดเห็นของคนอื่น

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เป็นบุคลากรที่มีความ สำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด การจัดการ ศึกษาจะมีคุณภาพได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นสำคัญ ดังนั้นยุทธศาสตร์ของการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่จะ ได้ผลมากที่สุด จึงน่าจะเป็น การพัฒนาตัวผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ในระดับสูง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญในการดำรงชีวิตให้แก่ศิษย์ได้อย่างดี อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนา คุณภาพประชากร ได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อการพัฒนาและยกระดับพฤติกรรม
คุณธรรมจริยธรรมของครู ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อค้นหาแนวทางที่หลากหลาย
ในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนที่เปิดสอน
ช่วงชั้นที่ 1-2 เป็นผู้มึคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY